

Metodický pokyn pro tvorbu a vedení Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Moravskoslezského kraje

1. Obecný úvod

Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Moravskoslezského kraje (dále jen „Seznam MSK“) je zřízen v souladu s usnesením vlády České republiky ze dne 13. ledna 2016 č. 10 o Konceptu účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice na období 2016 – 2020 (bod 4.2.5.). Jeho hlavním účelem je ochrana, zachování, identifikace, rozvoj a podpora nemateriálního kulturního dědictví na území Moravskoslezského kraje.

Cílem tohoto metodického pokynu je stanovit proces navrhování a zapisování nemateriálních statků tradiční lidové kultury vyskytujících se na území Moravskoslezského kraje do Seznamu MSK, provádění periodické kontrolní dokumentace a způsob označování nemateriálních statků zapsaných do Seznamu MSK za ohrožené nebo za zaniklé.

2. Vymezení pojmů

Nemateriálním statkem (souborem nemateriálních statků) tradiční lidové kultury (dále jen „nemateriální statek“) se rozumí zkušenosti, vyjádření, znalosti, znázornění, dovednosti, nástroje, předměty, artefakty a kulturní prostory s nimi související, které společnosti, skupiny a v některých případech též jednotlivci považují za součást svého nemateriálního kulturního dědictví. Nemateriální kulturní dědictví, předávané z pokolení na pokolení, je společnostmi a skupinami lidí neustále přetvářeno v závislosti na jejich prostředí, na jejich interakci s přírodou a na jejich historii. Je znakem jejich identity a kontinuity, podporuje takto úctu ke kulturní rozmanitosti a lidské tvořivosti. Za takto vymezené nemateriální kulturní dědictví se považují jevy patřící do následujících oblastí:

- lidové ústní tradice a vyjádření
- lidové interpretační umění
- lidové společenské zvyklosti, obřady a slavnostní události
- vědomosti a zkušenosti týkající se přírody a vesmíru
- dovednosti spojené s tradičními řemesly

Pro účely metodického pokynu se bere v úvahu pouze nemateriální kulturní dědictví slučitelné s právními normami týkajícími se lidských práv, zásad vzájemné úcty mezi společnostmi, skupinami i jednotlivci a trvale udržitelného rozvoje.

Nositelem nemateriálního statku se rozumí jednatel nebo společnost, které uchovává, přetváří a předává nemateriální statek dalším generacím.

Navrhovateli nemateriálního statku mohou být fyzické i právnické osoby, např. vědecké a odborné instituce, muzea, občanská sdružení, jiné neziskové a zájmové organizace, fyzické osoby, působící v daném oboru, orgány státní správy a samosprávy. Návrh musí obsahovat údaje uvedené v příloze tohoto Metodického pokynu.

3. Úloha Moravskoslezského kraje

Rada Moravskoslezského kraje schvaluje metodický pokyn pro tvorbu a vedení Seznamu MSK a pověřuje Muzeum Novojičínska, příspěvkovou organizaci, a Muzeum Těšínska, příspěvkovou organizaci, vedením Seznamu MSK jakožto regionální pracoviště pro tradiční lidovou kulturu Moravskoslezského kraje. Rada Moravskoslezského kraje dále jmenuje pracovní skupinu pro zápis nemateriálních statků do Seznamu MSK (dále jen „Pracovní skupina“), schvaluje návrhy na zápis nemateriálních statků do Seznamu MSK a označení nemateriálních statků za ohrožené nebo zaniklé. Rovněž schvaluje návrhy nemateriálních statků zapsaných v Seznamu MSK na zapsání do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky (dále „Seznam ČR“).

4. Úloha Regionálních pracovišť pro tradiční lidovou kulturu

Funkcí Regionálního odborného pracoviště pro tradiční lidovou kulturu a odborného garanta péče o tradiční lidovou kulturu na území Moravskoslezského kraje byly na základě doporučení Konceptce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v ČR (usnesení vlády č. 571/2003) pověřeny dle své územní působnosti organizace Muzeum Novojičínska, příspěvková organizace, a Muzeum Těšínska, příspěvková organizace.

Regionální pracoviště pro tradiční lidovou kulturu (dále jen „Regionální pracoviště“) vedou a aktualizují Seznam MSK. Vyřizují agendu spojenou s návrhy a zápisy nemateriálních statků do Seznamu MSK, případně s označením nemateriálních statků za ohrožené nebo zaniklé (vykonávají zejména činnosti správce dat seznamu v listinné i elektronické podobě). Připravují návrhy pro projednání Pracovní skupiny, zadávají odborné posudky posuzovatelům, posuzují předložené návrhy z hlediska jejich věcné správnosti.

Zpravidla jednou za pět let zajišťují periodickou kontrolu dokumentace nemateriálních statků, zapsaných do Seznamu MSK, dle potřeby navrhuji záchovná opatření, případně zpracovávají návrh na označení nemateriálního statku do Seznamu MSK za ohrožený nebo zaniklý. Při předkládání návrhů a dalších podkladů radě kraje spolupracují s Odborem územního plánování, stavebního řádu a kultury Krajského úřadu Moravskoslezského kraje.

5. Úloha Pracovní skupiny pro zápis nemateriálních statků do Seznamu MSK

Pracovní skupina posuzuje návrhy na zápis do Seznamu MSK a do Seznamu ČR. Pro zpracování nezávislých posudků navrhuje posuzovatele. Posuzuje stav nemateriálního statku, vyjadřuje se k navrženým opatřením, případně dává doporučení k označení nemateriálního statku za ohrožený nebo za zaniklý. Pracovní skupina má nejméně sedm členů.

6. Úloha posuzovatelů pro zápis nemateriálních statků do Seznamu MSK

Posuzovatelé návrhů jsou nezávislí experti, obvykle etnografové a historici. Na vyžádání zpracovávají písemné posudky, které slouží jako podklad pro jednání Pracovní skupiny. Rozsah a skladbu posudku určuje příslušné Regionální pracoviště pro tradiční lidovou kulturu.

7. Náležitosti návrhu na zápis nemateriálních statků do Seznamu MSK

Pro zapsání do Seznamu MSK musí nemateriální statek splňovat následující podmínky:

- odpovídá definici nemateriálního statku dle bodu 2 tohoto Metodického pokynu,
- je dosud živý a má i v současnosti svou sociální a kulturní funkci,
- je autentický,
- je unikátní z hlediska ojedinělosti svědectví, které nese, zejména z pohledu historie, etnologie, kulturní antropologie a jiných příbuzných věd,
- je reprezentativní vzhledem k obdobným nemateriálním statkům v kraji, případně v České republice, pokud jsou podobné nemateriální statky rozšířeny po celém jejím území,
- je z hlediska historické, kulturní a sociální identity reprezentativní ve vztahu ke společenstvím nebo jiným nositelům nemateriálního statku

Návrh na zápis nemateriálního statku do Seznamu MSK musí být vyhotoven dle vzoru návrhového a evidenčního listu uvedeného v Příloze č. 1 tohoto Metodického pokynu.

8. Postup předkládání a projednávání návrhů na zápis do Seznamu MSK

Návrhy na zápis nemateriálního statku do Seznamu MSK přijímají Regionální pracoviště **do konce března kalendářního roku**. Regionální pracoviště posoudí doručené návrhy z hlediska formální a věcné správnosti, v případě nedostatků vyzve navrhovatele k doplnění návrhu. Pracovník Odboru územního plánování, stavebního řádu a kultury Krajského úřadu Moravskoslezského kraje po dohodě s vedoucím Pracovní skupiny svolá **do konce května** zasedání Pracovní skupiny, která se seznámí s podklady a navrhne případné posuzovatele pro externí odborné posouzení jednotlivých návrhů. Pracovní skupina vyhodnotí návrhy **do konce října**. Následně doporučí Radě Moravskoslezského kraje ke schválení návrh na zápis do Seznamu MSK. Regionální pracoviště na základě usnesení Rady Moravskoslezského kraje provedou zápis nemateriálního statku do Seznamu MSK, dále oznámí tuto skutečnost nositeli statku a navrhovateli, a to **do konce kalendářního roku**.

9. Zápis do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky

Návrh na zápis nemateriálního statku do Seznamu ČR podávají Muzeum Novojičínska, příspěvková organizace, nebo Muzeum Těšínska, příspěvková organizace dle územní příslušnosti nemateriálního statku. Podmínkou pro zápis do Seznamu ČR je zápis nemateriálního statku do Seznamu MSK.

10. Periodická kontrola dokumentace

Regionální pracoviště jednou za pět let provedou u každého nemateriálního statku zapsaného do Seznamu MSK kontrolu ke zjištění jeho aktuálního stavu. O nových skutečnostech informují Pracovní skupinu. Zjištění skutečnosti se zaznamenávají do návrhového a evidenčního listu.

11. Označení nemateriálního statku zapsaného do Seznamu MSK za ohrožený

Zjistí-li regionální pracoviště, že je nemateriální statek zapsaný do Seznamu MSK ohrožen, doporučí opatření k nápravě zjištěného stavu, případně navrhne označit nemateriální statek za ohrožený. Tuto skutečnost zaznamenají regionální pracoviště do Seznamu MSK. Za ohrožený se považuje nemateriální statek:

- jehož nositel nemá žádné pokračovatele,

- který je využíván pouze pro komerční účely, a tím ztrácí svoji původní funkci, obsah i formu,
- jehož autenticita je ohrožena množstvím cizorodých prvků,
- který přestal být reprezentativní vzhledem k podobnosti nemateriálních statků, jiným nositelům nebo ve vztahu ke společenstvím.

U evidovaného nemateriálního statku označeného za ohrožený se provádí periodická kontrola dokumentace jednou za tři roky.

12. Označení nemateriálního statku zapsaného do Seznamu MSK za zaniklý

V případě, že nemateriální statek zapsaný do Seznamu MSK je označen za ohrožený a nápravná opatření se projeví jako neúčinná a nemateriální statek přestane prakticky existovat, doporučí Pracovní skupina Radě Moravskoslezského kraje označit nemateriální statek za zaniklý. Po schválení Radou Moravskoslezského kraje se tato skutečnost zanesení do Seznamu MSK. Nemateriální statek se ze Seznamu MSK nevyřazuje, pouze se označí za „zaniklý“.

Příloha č. 1: Návrhový a evidenční list kulturního statku k zápisu do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Moravskoslezského kraje (A – F).

**Návrhový a evidenční list nemateriálního statku tradiční lidové kultury
k zápisu do Seznamu nemateriálních statků
tradiční lidové kultury Moravskoslezského kraje (dále „Seznam MSK“)**

A. IDENTIFIKACE NAVRHOVANÉHO STATKU

1. Název nemateriálního statku navrhovaného k zápisu do Seznamu MSK:

Maximálně 200 znaků

2. Periodicita projevu nemateriálního statku:

Maximálně 250 slov

3. Stručný popis nemateriálního statku:¹

Maximálně 500 slov

4. Zeměpisná lokalizace výskytu nemateriálního statku:²

Maximálně 250 slov

5. Identifikace nositele nemateriálního statku:

je-li jím fyzická osoba:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Adresa trvalého pobytu:

Korespondenční adresa:

Telefon:

E-mail:

Souhlas nositele nemateriálního statku se zpracováním osobních, příp. citlivých údajů o nositeli statku:³

Nositel statku ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

a) dává souhlas Moravskoslezskému kraji, Muzeu Těšínska, příspěvkové organizaci a Muzeu Novojičínska, příspěvkové organizaci, jako správcům a zpracovatelům dat

¹ Stručný popis nemateriálního statku obsahuje vlastní popis statku, stupeň autenticity, historický přehled vývoje nemateriálního statku, popis jeho funkcí, užití materiály a technologie apod.

² Kraj (kraje), okres (okresy), obec (obce), část obce. Pokud se nemateriální statek vyskytuje na území více států, je třeba je výslovně uvést.

³ Osobním údajem je ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů myšlena jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitého subjektu údajů. Zpracováním osobních údajů pak jakákoliv operace nebo soustava operací, které správce nebo zpracovatel údajů systematicky provádějí s osobními údaji, a to automatizovaně nebo jinými prostředky. Zpracováním osobních údajů se rozumí zejména shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úprava nebo pozměňování, vyhledávání, používání, předávání, šíření, zveřejňování, uchovávání, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace. Citlivým údajem je pak takový osobní údaj vypovídající o národnostním, rasovém nebo etnickém původu, politických postojích, členství v odborových organizacích, náboženství a filozofickém přesvědčení, odsouzení za trestný čin, zdravotním stavu a sexuálním životě subjektu údajů a genetický údaj subjektu údajů.

se zpracováním osobních údajů, příp. citlivých údajů, pro potřeby zpracování a posouzení nominace, případné vedení údajů v evidenci nemateriálních statků zařazených do Seznamu MSK a s využitím těchto dat pro potřeby dokumentace a redokumentace nemateriálního statku,

b) dává souhlas Moravskoslezskému kraji, Muzeu Těšínska, příspěvkové organizaci a Muzeu Novojičínska, příspěvkové organizaci jako správcům a zpracovatelům dat se zveřejněním jména a příjmení při prezentaci tohoto nemateriálního statku v souvislosti se Seznamem MSK.

Datum a podpis:

je-li jím právnická osoba:

Jméno/název:

Sídlo (adresa):

Identifikační číslo:

Statutární orgán:

Kontaktní telefon:

Kontaktní e-mail:

6. Souhlas nositele/nositelů nemateriálního statku s periodickou redokumentací:

Nositel/nositelé nemateriálního statku souhlasí s periodickou redokumentací jednou za pět let. Svým podpisem se zavazuje/zavazují, že pokud dojde k jakýmkoliv změnám v identifikačních údajích uvedených v bodě 5, neprodleně tuto skutečnost ohlásí Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje.

Datum a podpis:

7. Autor nemateriálního statku, je-li znám:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Adresa trvalého pobytu:

Korespondenční adresa:

Telefon:

E-mail:

Souhlas autora nemateriálního statku se zpracováním osobních, příp. citlivých údajů o autorovi statku:⁴

Autor nemateriálního statku ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

a) dává souhlas Moravskoslezskému kraji, Muzeu Těšínska, příspěvkové organizaci a Muzeu Novojičínska, příspěvkové organizaci jako správcům a zpracovatelům dat se zpracováním osobních údajů, příp. citlivých údajů, pro potřeby zpracování a posouzení nominace, případné vedení údajů v evidenci kulturních statků

⁴ Viz poznámka č. 11.

zařazených do Seznamu MSK a s využitím těchto dat pro potřeby dokumentace a redokumentace statku,

- b) dává souhlas Moravskoslezskému kraji, Muzeu Těšínska, příspěvkové organizaci a Muzeu Novojičínska, příspěvkové organizaci jako správcům a zpracovatelům dat se zveřejněním jména a příjmení při prezentaci tohoto statku v souvislosti se Seznamem MSK.

Datum a podpis:

8. Souhlas autora nemateriálního statku s užitím statku pro účely vedení Seznamu MSK a jeho zveřejnění:

Autor statku souhlasí s užitím statku pro účely vedení Seznamu MSK a jeho zveřejnění.

Datum a podpis:

9. Držitel práv k užití nemateriálního statku, existují-li tato práva:

je-li jím fyzická osoba:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Adresa trvalého pobytu:

Korespondenční adresa:

Telefon:

E-mail:

Souhlas držitele práv nemateriálního statku se zpracováním osobních, příp. citlivých údajů o držiteli práv statku:⁵

Držitel práv nemateriálního statku ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

- a) dává souhlas Moravskoslezskému kraji, Muzeu Těšínska, příspěvkové organizaci a Muzeu Novojičínska, příspěvkové organizaci jako správcům a zpracovatelům dat se zpracováním osobních údajů, příp. citlivých údajů, pro potřeby zpracování a posouzení nominace, případné vedení údajů v evidenci kulturních statků zařazených do Seznamu MSK a s využitím těchto dat pro potřeby dokumentace a redokumentace statku,
- b) dává souhlas Moravskoslezskému kraji, Muzeu Těšínska, příspěvkové organizaci a Muzeu Novojičínska, příspěvkové organizaci jako správcům a zpracovatelům dat se zveřejněním jména a příjmení při prezentaci tohoto statku v souvislosti se Seznamem MSK.

Datum a podpis:

je-li jím právnická osoba:

Jméno/název:

⁵ Viz poznámka č. 11.

Sídlo (adresa):
Identifikační číslo:
Statutární orgán:
Kontaktní telefon:
Kontaktní e-mail:

10. Souhlas držitele práv k užití nemateriálního statku s jeho užitím pro účely vedení Seznamu MSK a jeho zveřejnění:

Držitel práv k užití nemateriálního statku souhlasí s užitím nemateriálního statku pro účely vedení Seznamu MSK a jeho zveřejnění.

Datum a podpis:

11. Časové zařazení statku:

Maximálně 250 slov

12. Taxonomické zařazení statku:

Maximálně 500 slov

13. Objektivní faktory ohrožující statek, pokud existují:

Maximálně 500 slov

14. Záchraná opatření na eliminaci rizik zániku statku, existují-li tato rizika:

Maximálně 1000 slov

15. Prameny, literatura a odkazy na dokumentační materiál, který není přílohou tohoto listu:

Bez omezení

B. ZDŮVODNĚNÍ KANDIDATURY

Hlavní podmínky pro zapsání nemateriálního statku do Seznamu MSK, jejichž splnění musí být popsáno pro každou z těchto podmínek zvlášť, jsou mimo jiné:

Nemateriální statek je:

- a) dosud živý a má i v současnosti svou sociální a kulturní funkci a*
- b) je součástí nemateriálního kulturního dědictví tak, jak je definováno v bodě 2 tohoto Metodického pokynu a*
- c) je vysoce autentický a*
- d) je unikátní z hlediska ojedinělosti svědectví, které nemateriální statek nese, a to zejména z pohledu historie, etnologie, kulturní antropologie aj. příbuzných společenských věd, a to v rámci souboru jevů (viz taxonomické zařazení statku)*

- v oddíle A tohoto dokumentu), k němuž statek náleží, a*
- e) je vysoce reprezentativní pro soubor jevů (viz taxonomické zařazení statku v oddíle A tohoto dokumentu), k nimž náleží, v rámci regionu, nebo v celém státě, pokud je tento soubor jevů rozšířen po celém jeho území.*

Dále nemateriální statek:

- f) je vysoce reprezentativní ve vztahu ke společenstvím nebo jiným nositelům statku, zejména z hlediska jejich historické, sociální a kulturní identity a*
- g) je navržen k zápisu na Seznam MSK na základě účasti společenství nebo jiných skupin, popřípadě dotčených osob nebo jiných nositelů daného nemateriálního statku a s jejich svobodným, předběžným a poučeným souhlasem, který musí být doložen.*

Maximálně 1200 slov

C. SCHVALOVACÍ DOLOŽKA

Nemateriální statek k zápisu do Seznamu MSK navrhl:

Jméno či název navrhovatele a datum předložení návrhu:

Podpis:

Datum doručení:

Číslo jednací:

Pořadové číslo návrhu:

Nominaci posoudili z odborného hlediska:

Jméno či název posuzovatele, text a datum zpracování posudku:

Doporučení posuzovatele:

Podpis:

Doporučení Pracovní skupiny k zápisu nemateriálního statku do Seznamu MSK:

Doporučení Pracovní skupiny:

Datum a podpis vedoucího:

Souhlas Rady Moravskoslezského kraje se zápisem:

Číslo usnesení ze dne:

Datum zápisu statku do Seznamu MSK:

Pořadové číslo statku v Seznamu MSK:

D. REDOKUMENTACE NEMATERIÁLNÍHO STATKU (navrhovatel nevyplňuje)

Údaje o periodické redokumentaci nemateriálního statku:

Datum:

Nález:

Návrh nápravných opatření:

Datum:

Nález:

Návrh nápravných opatření:

Doporučení Pracovní skupiny s označením statku za ohrožený:

Datum posledního šetření (redokumentace) nemateriálního statku:

Nález:

Návrh nápravných opatření a datum nejbližší kontroly nemateriálního statku:

Stanovisko Pracovní skupiny k označení nemateriálního statku jako ohroženého:

Číslo usnesení rady kraje ze dne:

Datum označení nemateriálního statku v Seznamu MSK za ohrožený:

Doporučení Pracovní skupiny s výmazem označení nemateriálního statku za ohrožený:

Datum posledního šetření (redokumentace) nemateriálního statku:

Nález:

Stanovisko Pracovní skupiny k výmazu označení statku za ohrožený:

Návrh dalších nápravných opatření, bude-li jich třeba:

Datum a podpis vedoucího Pracovní skupiny:

Souhlas rady kraje s výmazem označení statku za ohrožený:

Číslo usnesení ze dne:

Datum výmazu označení statku v Seznamu za ohrožený:

Doporučení Pracovní skupiny k označení nemateriálního statku za zaniklý:

Datum posledního šetření:

Nález:

Doporučení Pracovní skupiny:

Datum a podpis vedoucího:

Souhlas Rady Moravskoslezského kraje s označením nemateriálního statku za zaniklý:

Číslo usnesení ze dne:

Datum označení statku v Seznamu MSK za zaniklý:

E. ZMĚNA NOSITELE/NOSITELŮ STATKU

Změna nositele statku:

je-li jím fyzická osoba:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Adresa trvalého pobytu:

Korespondenční adresa:

Telefon:

E-mail:

Souhlas nového nositele/nových nositelů statku se zpracováním osobních, příp. citlivých údajů o nositeli statku:⁶

Nositel statku ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

- a) *dává souhlas Moravskoslezskému kraji, Muzeu Těšínska, příspěvkové organizaci a Muzeu Novojičínska, příspěvkové organizaci jako správcům a zpracovatelům dat se zpracováním osobních údajů, příp. citlivých údajů, pro potřeby zpracování a posouzení nominace, případné vedení údajů v evidenci kulturních statků zařazených do Seznamu MSK a s využitím těchto dat pro potřeby dokumentace a redokumentace statku,*

- b) *dává souhlas Moravskoslezskému kraji, Muzeu Těšínska, příspěvkové organizaci a Muzeu Novojičínska, příspěvkové organizaci jako správcům a zpracovatelům dat se zveřejněním jména a příjmení při prezentaci tohoto statku v souvislosti se Seznamem MSK.*

Datum a podpis:

je-li jím právnická osoba:

Jméno/název:

Sídlo (adresa):

Identifikační číslo:

Statutární orgán:

Kontaktní telefon:

Kontaktní e-mail:

Souhlas nového nositele/nových nositelů nemateriálního statku s periodickou redokumentací:

Nositel/nositelé statku souhlasí s periodickou redokumentací nemateriálního statku prováděnou Muzeem Těšínska, příspěvkovou organizací a Muzeem Novojičínska, příspěvkovou organizací, jednou za pět let. Svým podpisem se zavazuje/zavazují, že pokud dojde k jakýmkoliv změnám v identifikačních údajích uvedených v bodě 5, neprodleně tuto skutečnost ohlásí příslušnému regionálnímu pracovišti.

⁶ Viz poznámka č. 12

Datum a podpis:

F. PŘÍLOHY K ČÁSTI A, B a D

Příloha č. 1 – dokumentace statku: podrobný popis, audiovizuální dokumentace, apod. včetně udělení souhlasu se zveřejněním takovýchto textových nebo audiovizuálních materiálů (prohlášení o vlastnictví licence).

Bez omezení rozsahu

Příloha č. 2 – mapa, do níž je zakresleno místo či oblast, kde se statek vyskytuje.

Bez omezení rozsahu

Příloha č. 3 - svobodný, předem daný a poučený souhlas nositelů statku se zápisem

Bez omezení rozsahu

